

13

Plan B: Hur bygger vi den nya framtiden?

När vi blickar mot framtiden är två frågor överhängande. För det första: håller civilisationen på att förfalla? Och för det andra: vilka är då signalerna? Bland de tidiga samhälleliga tecknen på en tillbakagång har vi en sjunkande förväntad livslängd, ett ökande antal hungrande människor och en allt längre lista på stater som har kollapsat eller håller på att sönderfalla. För första gången i modern tid har det hänt att den förväntade livslängden för en stor del av mänskligheten – de 750 miljoner afrikaner, som bor söder om Sahara – har sjunkit tvärt, från 61 år till 48; detta som en följd av HIV/AIDS epidemin. (1)

Under den senare halvan av 1900-talet minskade antalet människor som led av hunger, men på sista tiden har situationen förvärrats genom att antalet hungrande steg från 826 miljoner människor år 1998 till 852 miljoner år 2002.

Om vi fortsätter på samma linje som hittills kommer antalet hungrande människor med högsta sannolikhet att fortsätta att stiga, vilket gör frågan om livsmedelsförsörjningen ännu mer bekymmersam. Och nu har vi dessutom fått ytterligare ett osäkert kort i leken när det gäller att trygga maten: den snabbt växande omvandlingen av födoämnen till fordonsbränslen, bl.a. vete, majs, sojabönor och sockerrör. I takt med att etanoldestillerierna och biodieselraffinaderierna ökar i antal, blir detta hot allt mera kännbart. Kan livsmedelsförsörjningen visa sig vara den svaga länken i vårt moderna

samhälle, liksom en gång i tiden för sumererna, maya-indianerna och befolkningen på Påskön? (2)

Den kanske mest oroande utvecklingen på senare tid är den allt längre listan på stater, som misslyckas med sina uppgifter. *Foreign Policy*-artikeln som diskuterades i kapitel 6 tog upp en lista på 60 stater som redan har brutit samman, håller på att göra det eller löper stor risk att göra det. Regeringar i sådana länder klarar inte av att möta de övermäktiga demografiska och ekologiska tendenserna. Efter många årtionden av snabb befolkningstillväxt, har många regeringar drabbats av demografisk utbrändhet. När ledarna i ett land inte kan hantera en ständigt växande population leder det till ett sönderfall av de livsviktiga miljösystemen och en kollaps i den gemensamma samhällsgrunden. (3)

Hur många stater kan gå omkull innan hela vår civilisation går under? För varje stat som bryter samman försämras möjligheterna att genom internationellt samarbete upprätthålla stabilitet i valutasystemet, att hålla infektionssjukdomar i schack och att ta itu med lokalt hotande svält. Förr eller senare kommer det globala systemet att ge vika, ifall den ena staten efter den andra kollapsar.

Vi vet att stadiga, hållbara framsteg är beroende av att den globala ekonomin omstruktureras; denna måste ställas om från en ekonomi som skapar ett växande sopberg, grundar sig på bilism och är beroende av fossila bränslen, till en ekonomi som i stället baseras på förnybara energikällor, ett transportsystem med många olika slags lösningar och ett omfattande återvinningssystem. Denna omstrukturering är möjlig, genom att man lägger om skatter och bidrag. Hållbara framsteg kräver också att man utrotar fattigdomen, stabiliserar befolkningen och att man dessutom reparerar och återställer jordens naturliga ekosystem. Om man på ett ansvarsfullt sätt ska kunna bemöta de nya hoten mot vår säkerhet, är det nödvändigt att göra omprioriteringar i statsutgifterna för att kunna nå målen.

I denna mobilisering är *tiden* den knappaste resursen av alla. Det är frestande att försöka vrida klockan tillbaka, men det kan vi ju inte. Naturen själv kommer att tala om för oss om vi har klarat att hålla tempot.

Väckarklockorna ringer allt högre

Vi är på väg in i en ny värld. Det finns ingen tvekan om det. Vad vi inte vet är om det kommer att bli en värld som bryts ner och kollapsar, eller en värld som återställer miljön och gör ekonomiska framsteg. Kan världen mobilisera vad som krävs tillräckligt snabbt? Från vilket håll hörs väckarklockorna? Kommer vi att känna igen alarmsignalerna? Kommer vi ens att höra dem?

Många upplevde orkanen Katrina som just en sådan väckarklocka. Det är inte så länge sedan orkanen Andrew var en av de dyraste väderkatastroferna vi har uppgifter om; den orkanen drabbade Florida 1992. En liknande katastrof var översvämningen av den kinesiska floden Chang Jiang 1998. Bägge förorsakade skador för uppskattningsvis 30 miljarder dollar. När

orkanen Katrina slog till mot USAs sydkust på sensommaren 2005 och ödelade staden New Orleans, beräknades kostnaderna ha gått på 200 miljarder dollar – nästan sju gånger högre än det tidigare rekordet. Högre ytvatten-temperaturer bidrog till att göra Katrina till en av de kraftigaste stormarna som någonsin blåst in över USA. (4)

1995 krävde en intensiv värmebölja i Chicago mer än 700 liv, vilket fick USA att uppmärksamma klimatförändringen, men detta var ändå en smärre händelse jämfört med den rekordvärmebölja 2003 i Europa, som krävde 49 000 liv. Frankrike rapporterade 14 800 döda; Italien mer än 18 000. Olyckligtvis rapporterades dessa tragiska förluster av liv inte på ett adekvat sätt, helt enkelt för att dödssiffrorna droppade in under många månader och beräknades för olika tidsperioder i olika länder. På samma sätt som ödeläggelsen p.g.a. orkanen Katrina översteg tidigare orkankatastrofer många gånger om, krävde också denna värmebölja mångdubbelt fler dödsoffer än någonsin, och översteg därmed alla tidigare händelser av det slaget. (5)

Kan en väckarklocka vara en strid ström av flyktingar från områden drabbade av miljökatastrofer? Som vi tidigare har varit inne på, talar politiska ledare söder om Sahara om att plantera ett 5 km brett och 7 000 km långt bälte av träd tvärs över världsdelen i kanten av öknen i ett försök att stoppa öknens frammarsch. Om de afrikanska länderna lyckas etablera en gigantisk grön mur och göra det tillräckligt snabbt för att stoppa ökenutbredningen återstår ännu att se. Om de misslyckas kommer världen att få uppleva miljontals flyktingar som en följd av att fruktbar mark förvandlats till öken. (6)

I september 2005 kom det i vetenskapliga rapporter fram att ismältningen kring nordpolen kunde ha nått en *'tipping point'*, punkten för en oåterkallelig ekologisk systemkollaps. Vi kan i brist på insikt ha överskridit en av naturens trösklar. I en artikel skriver en grupp vetenskapsmän "att den globala uppvärmningen gör att isen i Arktis smälter så snabbt att området börjar absorbera allt mera solvärme, vilket gör att isen smälter ännu snabbare och därmed förstärks en ond cirkel av uppvärmning och smältning." Om isen i Norra ishavet smälter och klimatet i den delen av världen fortsätter att bli varmare, försvinner så småningom istäcket över Grönland som på sina håll är två kilometer tjockt. Därmed skulle havsvattennivån höjas med ungefär 7 meter, så att många av världens kuststäder och risodlingar på flodslätter skulle dränkas. (7)

Om det klarläggs att vi har satt igång en höjning av havsvattennivån som inte går att stoppa eller vända tillbaka, hur kommer det att påverka hur vi ser på oss som individer och som samhälle? Kommer vi att få se en splittring mellan generationerna, mellan dem som förorsakade höjningen av havsnivån och dem som måste hantera konsekvenserna?

Oberoende av om klimatförändringar är naturliga eller skapade av människor, så är de alltid en källa till social stress. Jared Diamond konstaterar att torka spelade en framträdande roll när den 600 år gamla Anasazi civilisationen bröt samman och försvann strax efter år 1150 i det som nu är sydvästra

USA. En krympande livsmedelstillgång ledde till konflikter och kannibalism i denna tidigare civilisation i Nya världen. Tre decennier senare kollapsade den norska kolonin på Grönland och försvann, under en extrem köldperiod. I vår tids civilisation är det de höjda temperaturerna som skapar social stress, i form av värmeböljor som minskar skördarna, smälter isarna, höjer havsnivån och gör stormarna mer destruktiva. (8)

Är det rekordhög priset på olja i slutet av år 2005 en tillfällighet eller återspeglar det något mera grundläggande – att man inte lyckats skapa beredskap för att världens oljereserver sinar? Handlar detta om ett systemfel som kommer att leda till en krasch? Om det är så, kan då det internationella samfundet ta sig i kragen och stabilisera oljepriserna så att man undviker både en eventuell oljebaserad global ekonomisk depression och en alltmera utbredd konflikt om tillgången till de återstående oljereserverna? (9)

Är detta väckarklockor? Om det är så, så har de ännu inte väckt oss. Låtsas vi att vi har tid att sova lite till? Eller är de här frågorna helt enkelt för komplicerade för att begripas? Har vi, i likhet med en del tidigare samhällen, blivit alltför överväldigade av komplexiteten, så som Joseph Tainter hävdar i sin bok, *The Collapse of Complex Societies*? (10)

Detta kapitel – det 13:e och sista i Plan B 2.0 – är frustrerande svårt att skriva, för det handlar inte om vad vi behöver göra, eller hur vi skulle kunna göra det som krävs, utan snarare om hur vi ska lyckas mobilisera stöd för att göra det. Hur övertygar vi oss själva om allvaret och brådskan i den situation som vi nu måste klara av? Det handlar dels om att övervinna särintressen och social tröghet, och dels om att göra allmänheten mera medveten om de allvarliga hoten mot vår civilisation.

När man har många samtidiga hot att hantera, *måste* man prioritera. Terrorism är ett av hoten. Det är inte tu tal om den saken. Men det hotet är långt ifrån det främsta mot vår civilisation. Befolkningstillväxt, klimatförändringar, fattigdom, tilltagande sötvattensbrist, stigande oljepriser och sannolik prishöjning på livsmedel som skulle kunna leda till en hittills aldrig skådad politisk instabilitet – dessa är de främsta hoten.

Nya hot kräver nya prioriteringar och nya åtgärder. Gamla prioriteringar är hopplöst föråldrade. Tunga investeringar i militärmakt och sofistikerade vapensystem är ju inte till någon större nytta ens när man ska handskas med terrorism, och ännu mindre när det gäller klimatförändringar och sjunkande grundvatten. Förr var det de aggressiva nationer, som byggde upp och koncentrerade sin militära styrka, som hotade resten av världen. Nu är det de sönderfallande staterna, som bryts ner inifrån, som hotar framtida framsteg och stabilitet.

I dagens nya värld behöver vi politiska ledare som kan se helheten, som begriper förhållandet mellan ekonomin och de ekologiska system som bär upp den. Och eftersom ekonomerna är regeringarnas främsta rådgivare, behöver vi ekonomer som kan tänka på samma sätt som ekologer gör. Olyckligtvis är dessa mycket sällsynta. Ray Anderson, grundare och ordförande i Interface, en av världens ledande tillverkare av industriella mattor, är särskilt kritisk

gentemot den slags ekonomi som lärs ut vid de flesta högskolor. Han konstaterar att "vi fortsätter att lära ekonomistuderande att man kan lita på marknadens osynliga hand, fastän denna osynliga hand så tydligt är blind när det gäller externa kostnader och behandlar massiva subventioner, t.ex. ett krig för att skydda oljan åt oljebolagen, som om dessa subventioner vore intäkter. Kan vi verkligen förlita oss på att en blind osynlig hand ska fördela resurserna på ett rationellt sätt?" (11)

Vissa påpekar då att den neo-klassiska ekonomin erkänner att externa kostnader finns, men ska undvikas. Det är sant. Men frågan är om de som undervisar i ekonomi faktiskt kalkylerar med dessa kostnader och om de faktiskt analyserar effekterna av dessa kostnader på jordens ekosystem och på dess förmåga att bära vårt ekonomiska system? Hur många kurser i ekonomi lär t.ex. ut att vår ekonomi – som bygger på fossila bränslen, bilcentrering och sopberg – helt enkelt inte är en livsduglig, genomförbar modell för vår värld? Och att den största utmaningen som världen står inför är att bygga upp en ny ekonomi, som på ett hållbart sätt kan bära ekonomiska framsteg?

En krigstida mobilisering

När vi frågar oss hur en mobilisering för att rädda vår utsatta planet och vår hotade civilisation kunde gå till, är det intressant att slå fast både likheter och olikheter i jämförelse med andra världskriget. Också i den krigstida mobiliseringen ingick en ekonomisk omstrukturering, men den förblev kortvarig. En mobilisering för att rädda vår nuvarande civilisation kräver däremot en permanent ekonomisk omstrukturering.

USAs inträde i andra världskriget är en fascinerande fallstudie i snabb mobilisering. Ursprungligen motsatte sig USA att bli indraget i kriget och reagerade först efter den direkta attacken mot landet, vilket skedde i Pearl Harbour den 7 december 1941. Men reagerade gjorde man. Efter att ha förpliktat sig till att delta med alla krafter, bidrog USA's insatser till att vända krigets förlopp, vilket ledde till att de allierade styrkorna segrade inom tre och ett halvt år. (12).

När president Roosevelt höll sitt tal om nationens läge den 6 januari 1942, en månad efter bombningen i Pearl Harbour, slog han fast vilka målen för landets vapenproduktion skulle vara. Han sade att USA planerade att framställa 45 000 tanks, 60 000 flygplan, 20 000 luftvärnsartilleripjäser och handelsfartyg med ett tonnage av 6 miljoner ton. Han tillade: "Och ingen ska komma och säga att det inte går att genomföra." (13).

Ingen hade någonsin sett maken till sådana siffror för vapenproduktion. Men Roosevelt och hans medarbetare insåg att världens största koncentration av industriella krafter på den tiden fanns i USAs bilindustri. T.o.m under depressionen producerade USA minst 3 miljoner bilar om året. Efter detta berömda tal stämde Roosevelt möte med ledarna inom bilindustrin och klargjorde för dem att landet starkt förlitade sig på dem för att uppnå målen för vapenproduktion. Ursprungligen ville de fortsätta att tillverka bilar och bara lägga till vapenproduktionen. Vad de inte visste då ännu var att snart

skulle försäljningen av privatbilar förbjudas. Från början av april 1942 till slutet av 1944, alltså under nästan tre år, framställdes det på det hela taget inte några bilar i USA. (14)

Förutom förbudet mot framställning och försäljning av bilar för privat bruk, förbjöds också byggandet av landsvägar och vägar i bostadsområden, dessutom förbjöds nöjeskörning. Ett ransoneringsprogram infördes också. Strategiska varor – där däck, bensin, brännolja och socker ingick – var ransonerade fr.o.m. början av 1942. Genom att man skar ner konsumtionen av sådana varor frigjorde man materiella resurser till stöd för krigsansträngningarna. (15)

Så 1942 blev ett rekordår; aldrig tidigare i landets historia hade en så stor utvidgning av industriell produktion förekommit – och allt för militärt bruk. Krigstidens behov av flygplan var ofantligt. Detta omfattade inte bara stridsflyg, bombplan och spaningsplan, utan också plan för trupp- och materieltransporter, för att kunna föra krig på två avlägset belägna fronter. Från början av 1942 och till slutet av 1944 överträffade USA de först uppställda målen många gånger om: i stället för 60 000 flygplan framställdes 229 600, en flotta så enorm att det är svårt att ens idag kunna föreställa sig den. Lika imponerande var att vid slutet av kriget hade mer än 5 000 fartyg adderats till de cirka 1 000 som år 1939 hade utgjort hela den amerikanska handelsflottan (16).

I boken *No Ordinary Time* beskriver Doris Kearns Goodwin hur olika företag ställde om. En tändstiftsfabrik hörde till de första som gick över till produktion av maskingevär. Snart framställde en kamintillverkare istället livbåtar. En karusellfabrik gjorde artillerilavetter; ett leksaksföretag framställde kompasser; en tillverkare av korsetter gjorde granatbälten; och en fabrik som tidigare framställt flipperautomater började göra pansarbrytande patroner. (17)

När man ser detta i backspegeln, slås man av häpnad över den snabbhet med vilken övergången från fredstida till krigstida ekonomi gick. Att man stramade åt tyglarna och lät USAs industriella krafter dra lasset var en allt avgörande fördel för de allierade, därmed tog hela kriget en annan riktning. Tyskland och Japan, som redan hade spänt krafterna till det yttersta kunde inte bjuda motstånd mot detta kraftuppbåd. Winston Churchill brukade ofta citera sin utrikesminister, Sir Edward Grey: "USA är som en gigantisk ångmaskin. När man väl fått upp värmen finns det inga gränser för hur mycket kraft den kan producera." (18)

Denna mobilisering av resurserna på några få månader visar att ett land och rentav hela världen kan omstrukturera ekonomin mycket snabbt bara man är övertygad om att det är nödvändigt. Många människor – även om det kanske ännu inte är majoriteten – är redan övertygade om att en genomgripande ekonomisk omstrukturering är vad som behövs. Denna boks syfte är att övertyga ännu fler människor om denna nödvändighet, och på det sättet bidra till att styrkeförhållandena förskjuts till fördel för krafterna som arbetar för förändring och hopp.

Mobilisering för att rädda civilisationen

Att mobilisera för att rädda civilisationen innebär att omstrukturera ekonomin, återställa de naturliga bärande system som ekonomin vilar på, utplåna fattigdomen och stabilisera befolkningen. Vi har teknikerna, de ekonomiska medlen och de finansiella resurserna att göra detta. USA, det rikaste samhälle som någonsin har funnits, har resurserna att leda denna kraftsamling. Jeffrey Sachs på *Earth Institute* vid Columbia University sammanfattar detta väl: "Den tragiska ironin i vår tid är att de rika länderna är så rika och de fattiga så fattiga att några få ytterligare promille av de rikas BNP, som sattes in för att bygga upp under de kommande årtiondena, skulle kunna åstadkomma vad som aldrig förr varit möjligt i mänsklighetens historia: säkerställa att de grundläggande behoven av hälsovård och utbildning garanteras åt alla fattiga barn i världen. Hur många fler tragedier måste vi uthärda i detta land innan vi vaknar upp och inser vår egen kapacitet att hjälpa den här världen att bli en säkrare och mera välmående plats, inte genom vår militära makt, men genom att skänka liv?" (19)

Det är inte möjligt att sätta en exakt prislapp på de förändringar som behöver göras för att leda civilisation bort ifrån överdrifts-och-kollaps-linjen till en linje som klarar att bära upp ekonomiska framsteg. Vad vi däremot kan ta fram är några grova skattningar av hur stora de nödvändiga insatserna skulle vara.

Det framgick av diskussionen i kapitel 7 att den ytterligare finansiering utifrån, som behövdes för att uppnå allmän grundutbildning i mer än 80 utvecklingsländer med behov av hjälp, handlar om 12 miljarder dollar om året, enligt en beräkning med god marginal från Världsbanken. Finansieringen av ett läs- och skrivprogram för vuxna som bygger på stora frivilliginsatser skulle kosta ytterligare 4 miljarder dollar om året. Att tillhandahålla den nödvändigaste hälsovården i utvecklingsländerna beräknas kosta 33 miljarder enligt Världshälsoorganisationen. Det ytterligare tillskott som behövs för att klara hälsovårdstjänster, när det gäller reproduktion och familjeplanering för alla kvinnor i utvecklingsländerna, är mindre än 7 miljarder dollar om året. (20)

Det krävs 2 miljarder dollar för att överbrygga kondomklyftan, genom att tillhandahålla ytterligare 9,5 miljarder kondomer för att stoppa spridningen av HIV i utvecklingsländerna och östra Europa; 285 miljoner dollar för kondomerna och 1,7 miljarder för preventiv upplysning om AIDS och för kondomdistribution. Kostnaden för att bygga ut de 44 fattigaste ländernas lunchverksamhet i skolorna går på 6 miljarder dollar. Man uppskattar att 4 miljarder dollar per år skulle täcka kostnaderna för att upprätta barnavårds- och mödravårdscentraler i dessa länder. Sammanlagt skulle utgifterna för att uppnå grundläggande sociala mål uppgå till 68 miljarder dollar om året. (21)

Som framgick i kapitel 8, så är en utrotning av fattigdomen dömd att misslyckas om den inte kombineras med en ansträngning att återställa jorden. Att skydda matjordsskiktet, återplantera skogen över hela klotet, återställa

fiskbeståndet i världshaven och vidta andra nödvändiga åtgärder skulle kosta uppskattningsvis ytterligare 93 miljarder i utgifter per år. De dyraste två verksamheterna, att skydda den biologiska mångfalden för 31 miljarder dollar och att bevara matjorden på odlad mark för 24 miljarder, står tillsammans för över halva den årliga utgiften för att återställa jorden.

Kombinerar man de sociala målen och återställandet av jorden i en enda budget för Plan B, blir resultatet därför att ytterligare 161 miljarder dollar måste läggas ovanpå dagens utgifter, vilket på det stora hela skulle motsvara en tredjedel av den nuvarande militärbudgeten i USA och en sjättedel av de globala militära utgifterna. (Se tabell 13-1.) (22)

Tabell 13-1. *Plan B Budget: Ytterligare årliga utgifter nödvändiga för att uppnå de sociala målen och för att återställa jorden*

Mål:	Kostnader (miljarder dollar)
<hr/>	
Grundläggande sociala mål	
Allmän grundutbildning	12
Vuxnas läs- och skrivutbildning	4
Skollunchprogram i de 44 allra fattigaste länderna	6
Mödra- och barnavårdsinsatser i de 44 allra fattigaste länderna	4
Reproduktiv hälsa och familjeplanering	7
Allmän grundläggande hälsovård	33
Tillgång till kondomer för alla grupper	<u>2</u>
Summa	68
Restaurering av jorden	
Återskapande av jordens skogar	6
Skydd av matjorden på odlade arealer	24
Restaurering av betesmarker	9
Stabilisering av vattennivåer	10
Restaurering av fiskbestånden	13
Skydd av biologisk mångfald	<u>31</u>
Summa	93
Totalt	<hr/> 161

Källa: Se not 22, detta kapitel.

Tyvärr fortsätter USA att inrikta sig på att bygga upp en allt starkare krigsmakt, utan att ta hänsyn till de hot som fortsatt miljöförstöring, fattigdom och befolkningstillväxt utgör. Den föreslagna militärbudgeten för 2006, som

inbegriper 50 miljarder dollar för krigsutgifter i Irak och Afghanistan, innebär att de förutsedda militära utgifterna för USA:s del skulle uppgå till 492 miljarder dollar. (Se tabell 13-2.) Andra NATO medlemmar spenderar 209 miljarder dollar om året på militären. Ryssland lägger ut 65 miljarder dollar och Kina 56 miljarder. Därmed är USA:s militära utgifter nu ungefär lika stora som alla andra länders militära utgifter sammantagna. En pensionerad amiral, Eugene Carroll Jr, uttryckte det mycket träffande: "Under fyrtiofem år av kallt krig var vi inbegripna i en kapprustning med Sovjetunionen. Nuförtiden tycks vi rusta ikapp med oss själva." (23)

Tabell 13-2. *Jämförelse mellan olika länders militärbudgeter och hela världens med Plan B budgeten*

Land:	Budget (miljarder dollar)
USA	492
Ryssland	65
Kina	56
Storbritannien	49
Japan	45
Frankrike	40
Tyskland	30
Saudiarabien	19
Indien	19
Italien	18
Alla andra	<u>142</u>
Världens militärutgifter	975
Plan B budgeten	161

Anm.: Siffran för USA är den beräknade budgeten för 2006 (inkl. 50 miljarder dollar för militära operationer i Irak och Afghanistan); ryska och kinesiska data från 2003.

Källa: Se not 23, detta kapitel.

Det är dags för beslut. På samma sätt som tidigare civilisationer som fick problem med miljön, kan vi också fortsätta på samma gamla sätt och sedan få se vår moderna ekonomi försämras och till slut kollapsa, eller så kan vi medvetet förflytta oss över till ett nytt spår, ett system som kan klara av att bära upp ekonomiska framsteg. Om man i denna situation inte vidtar några

åtgärder alls så är det som om man beslöt sig för att stanna på försämrings- och sammanbrottsspåret.

Det är svårt att hitta de rätta orden för att förmedla hur allvarligt vårt läge är och hur ödesdiga de beslut är, som vi nu kommer att fatta. Hur ska vi hitta uttryck för hur alarmerande bråttom det är i detta historiska ögonblick? Kommer det att vara försent imorgon? Bryr sig tillräckligt många av oss om hur det ska gå? Tillräckligt många för att vi ska byta spår definitivt?

Kommer någon någonstans en vacker dag att resa en gravsten över vår civilisation? Vad skulle det i så fall stå på den? Det skulle inte kunna stå att vi inget förstod. För faktum är att vi förstår. Det skulle inte kunna stå att vi inte hade resurserna. För faktum är att vi har resurserna. Det skulle bara kunna stå att vi reagerade alltför långsamt på de krafter som underminerade vår civilisation. Tiden gick ut.

Ingen kan idag påstå att vi inte har resurserna att utrota fattigdomen, stabilisera befolkningstillväxten och skydda jordens grundläggande naturtillgångar. Vi kan befria världen från hunger, analfabetism, sjukdomar och fattigdom. Vi kan också återställa världens matjordar, skogar och fiskbestånd. En överföring av en sjättedel av världens militära budget till Plan B-budgeten skulle kunna vara mer än vad som behövs för att världen skulle växla spår och därmed komma in på en väg som är bärkraftig nog för framsteg. Vi är kapabla att bygga upp ett globalt samhälle, där alla jordens folk får sina grundläggande behov tillfredsställda – en värld som skulle tillåta oss att betrakta oss själva som civiliserade varelser.

Denna ekonomiska omstrukturering hänger på en skattereform, dvs. att man lyckas göra marknaden ärlig. Duglighetstestet för det politiska ledarskapet i alla länder kommer att vara om ledarna lyckas eller inte lyckas med att förnya skattesystemet så som t.ex. Tyskland och Sverige gjort. Detta är nyckeln till att skapa en ny struktur för energihushållningen – både för att stabilisera klimatet och för att skapa en övergång till en värld bortom oljan. (24)

Det är lätt att lägga ut hundratals miljarder dollar som ett svar på terrorhot, men den krassa verkligheten är att det inte krävs några stora resurser för att skapa stora störningar i en modern ekonomi: därför kan ett ministerium för inrikes säkerhet i USA inte garantera mer än ett minimalt skydd mot självmordsberedda terrorister hur hög budget det ministeriet än har. Utmaningen är inte att komma med ett högteknologiskt militärt svar på terrorismen, utan att bygga upp ett globalt samhälle som är ekologiskt hållbart och som är jämlikt – ett samhälle som ger alla hoppet tillbaka. Sådana ansträngningar skulle vara mera effektiva för att underminera terrorismen än någon höjning av de militära utgifterna, än några nya vapensystem, de må sedan vara hur avancerade som helst.

När vi granskar de ekologiskt sett destruktiva trender, som underminerar vår framtid, upptäcker vi också att världen är i ett desperat behov av påtagliga bevis för att vi på den globala nivån faktiskt kan vända utvecklingen åt rätt håll. Till all lycka är det så att de steg som måste tas för att backa bort ifrån

destruktiva trender, eller för att sätta igång nya konstruktiva trender, ofta förstärker varandra ömsesidigt, dvs de är vinna-vinna lösningar. Till exempel: de effektivitetsvinster som minskar användningen av olja minskar också koldioxidutsläppen och luftföroreningarna. Åtgärderna för att utplåna fattigdomen bidrar samtidigt till att utrota hungern och att till stabilisera befolkningstillväxten. Skogsrestaureringen binder koldioxiden, fyller på grundvattnet och minskar jorderosionen. När vi väl har skapat tillräckligt många trender med rätt inriktning, så kommer de ofta att förstärka varandra.

Vad världen behöver just nu är berättelser om större framgång ifråga om att minska koldioxidutsläppen och oljeberoendet så att hoppet skulle förstärkas. Om t.ex. USA skulle bestämma sig för att ersätta den nuvarande ineffektiva bensindrivna fordonsparken med supereffektiva bensin/el-hybridfordon under de kommande 10 åren, skulle bensinförbrukningen lätt kunna skäras ner till hälften. Dessutom är det så att en bensin/el-hybridbil, med ett extra batteri och möjlighet att kopplas till elnätet, skapar de rätta förutsättningarna för att använda el för korta transporter, exempelvis när man ska pendla till jobbet eller handla hem maten. Så att om man, enligt förslaget i kapitel 10, investerade i tusentals vindkraftverk, så skulle amerikanerna på det hela taget kunna sköta det mesta av sina korta transporter med hjälp av vindenergi och därmed synnerligen dramatiskt kunna sänka trycket på världens oljereserver. (25)

Med tanke på att så stor del av den amerikanska bilindustrin står stilla borde det vara en ganska enkel process, att återuppliva produktionslinjerna genom att ställa om dem till produktion av vindkraftverk, så att landet snabbt skulle kunna dra nytta av den enorma vindenergi-potential som finns att tillgå. Detta skulle vara en ganska anspråkslös satsning i jämförelse med omställningen under andra världskriget, men den skulle hjälpa världen att inse att det är fullkomligt möjligt att omstrukturera en ekonomi och att detta kan göras snabbt, lönsamt och på ett sätt som stärker den nationella säkerheten genom att minska beroendet av sårbar oljetillgång. Globalt sett skulle det bidra till att dämpa höjningen av oljepriserna, som potentiellt kan skapa svåra störningar i ekonomin. Dessutom skulle man minska koldioxidutsläppen och därför också bidra till att stabilisera klimatet. Och allra viktigast, det skulle återställa allmänhetens förtroende för regeringsmakten.

A Call to Greatness* – Låt oss visa oss värdiga

Historien bedömer politiska ledare utifrån om de reagerar ansvarsfullt eller ej på sin samtids stora frågor. För dagens ledare handlar det om på vilket sätt den globala ekonomin ska kunna ledas in på en ekologiskt sund väg. Vi behöver en politisk ledare i USA, som stiger fram och samlar världens krafter till denna mobilisering, en miljöfrågornas Churchill.

Efter terrorattacken mot World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001 föreslog många av världens ledare en uppdaterad version av Marshall-planen för att hantera fattigdomen och dess symptom. De hävdade att i en allt mera sammanlänkad värld kan yttersta misär och enorm rikedom

inte samexistera. Gordon Brown, finansminister i Storbritannien, framhäver att "liksom fred är välfärd något odelbart och för att kunna upprätthålla den måste den vara gemensam." Brown betraktar en Marshall-plan-liknande åtgärd inte som bistånd i traditionell mening, utan som en investering i framtiden. (26)

Frankrikes president Jacques Chirac, en konservativ politiker, hävdade att "världen behöver en internationell skatt för att bekämpa världens fattigdom" på konferensen Earth Summit i Johannesburg i september 2002. Han föreslog en skatt på flygbiljetter, koldioxidutsläpp och internationell valutahandel. För att visa sitt allvar tillkännagav Chirac att under de närmaste fem åren skulle Frankrike fördubbla sitt bistånd och därmed komma upp till det internationellt överenskomna målet att avsätta 0,7 procent av BNP till bistånd. Utöver dessa rent ekonomiska åtgärder föreslog han också att man skulle skapa en världsmiljöorganisation, som skulle samordna ansträngningarna att bygga upp en ekologiskt hållbar ekonomi. (27)

Det alarmerande i vår situation idag är att enskilda länder helt enkelt kommer att bli tvungna att ta egna initiativ när det gäller sådant som att minska koldioxid utsläppen, utan att vänta på att en ny internationell överenskommelse blir framförhandlad. Det tog nästan ett årtionde att förhandla sig fram till det synnerligen otillräckliga Kyoto-protokollet. Nu har vi inte längre tid med utdragna förhandlingar. (28)

När den tyska regeringen beslöt att införa en skattereform år 1999 och därmed höjde skatten på energiförbrukningen och minskade skatterna på inkomsterna, i avsikt att både minska koldioxidutsläppen och öka sysselsättningen, så krävde inte de tyska ledarna att resten av världen eller ens att de andra europeiska länderna skulle vara ense om det. Det gjorde det för att de ansåg att det var det enda rätta att göra i Tyskland. Om vissa länder tar kraftfulla initiativ för att vända trenderna som underminerar vår framtid, kommer andra länder att ta efter dem, det är säkert. I det här historiska skedet är det bästa sättet att ta ledningen – att man gör något. (29)

När Sverige bestämde sig för en ännu mera grundläggande skattereform styrd av miljöhänsyn krävde man heller inte att andra skulle göra likadant. Sverige avgjorde saken på egen hand och gjorde det beslutsamt, och gav därmed andra länder ett gott exempel att följa. (30)

Frustrationen i USA till följd av regeringens beslut att ignorera Kyoto-protokollet har lett till att borgmästarna i mer än 180 städer har gått samman för att respektera protokollets mål att koldioxidutsläppen under det kommande decenniet ska skäras ner till en 7 procent lägre nivå än 1990. I början av juni 2005 skrev Fred Pearce i *New Scientist*: "En grupp amerikanska borgmästare uttalade i förra månaden den hittills djärvaste förkastelsesdomen över en regering i USA, när de bara svepte förbi Bush administrationens vägran att minska koldioxidutsläppen och lämnade den bakom sig." Bland dessa städer ingick flera av landets största: Los Angeles, Denver och New York. Initiativen för att uppnå målen för minskade koldioxidutsläpp är talrika och de varierar mycket från stad till stad. Stadsledningen i Salt Lake City

köper el som producerats med vindkraft. New York City konverterar kommunens motorpark till bensen/el-hybridfordon. (31)

En revolt är också på väg på delstatsnivå. Nio delstater i den nordöstra delen av USA förhandlar om en överenskommelse för att reducera koldioxidutsläpp från kraftverk. Lagstiftarna i delstater på olika håll i landet håller på att skapa nya standardkrav för förnyelsebara källor, vilka slår fast den minimimängd av framtidens el som måste komma ifrån sådana energikällor. Till dessa stater hör Kalifornien, Colorado, Iowa, Minnesota, New York, Pennsylvania, Texas och Wisconsin. (32)

Sida vid sida med behovet av politiskt ledarskap har vi behovet av ledarskap inom medierna. Eftersom det är så angeläget att vi skrider till verket och mobiliserar stöd för de nödvändiga åtgärderna, står världen inför uppgiften att utbilda allmänheten i en aldrig tidigare skådad omfattning. Ska vi kunna växla spår i tid är det nödvändigt att massmedierna inser stundens allvar och lever upp till sitt ansvar för att höja allmänhetens medvetande om hur livsavgörande situationen är, om hur mycket som står spel och att allt beror på om vi gör det som krävs. Bara massmedierna kan sprida information i den omfattning som behövs och på så kort tid. Ingen annan aktör i samhället har denna kapacitet.

Mediaindustrins ställning är anmärkningsvärt parallell med den amerikanska bilindustrins ställning under andra världskriget. På samma sätt som bilindustrin för cirka 60 år sedan inte hade bett om det, så har förläggare och redaktörer inte bett om det ansvar som nu ligger på dem, ja, som de i själva verket kanske inte ens vill ta på sig. Men det finns inget alternativ. Om massmedia i hela världen inte tar på sig ledarrollen när det gäller att höja allmänhetens insikter i ekologiska sammanhang, så är det mycket troligt att mobiliseringen som behövs nu, inte kommer att lyckas. Den situation vi befinner oss i idag är helt annorlunda än någon tidigare situation, och den kräver en helt ny respons.

Tidningen *New York Times* tog den 1 januari 2005 ett steg i denna riktning när den använde fyra femtedelar av sin ledarsida för en text av Jared Diamond, baserad på hans bok *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed* (Kollaps – hur samhällen väljer att misslyckas eller lyckas). Diamond belyste vad vi kunde lära oss av tidigare civilisationer, som liksom vår hade valt en ekonomisk inriktning som var ekologiskt ohållbar. (33)

Medan Diamond gjorde sina efterforskningar för denna bok, blev han klar över att det inte var så lätt att överge en nedgång-och-fall-inriktning och gå tillbaka till en ekonomisk väg som var bärkraftig med tanke på miljön. Vissa civilisationer är kapabla att avläsa varningssignalerna och klarar att snabbt och resolut lägga om kursen. Andra misslyckas med att göra det och kollapsar. (34)

Hans efterforskningar klargör att ekologisk misshushållning leder till en civilisations fall om vanskötseln pågår tillräckligt länge. Diamonds artikel bidrog till att få fart på en offentlig debatt om de ekologiska parallellerna

mellan vår samtida globala civilisation och de tidigare civilisationer som han behandlat i sin bok.

Miljögrupper utan offentlig beslutsfattarestatus, så kallade nongovernmental organizations eller NGOs, reagerar också och inser vad situationen kräver. Wangari Maathai har stått i spetsen för en sådan gräsrotsrörelse. När Nobels fredspriskommitté valde henne som fredspristagare 2004 gav den ett erkännande åt ett sådant ledarskap när det är som bäst. Redan för snart 30 år sedan grundade Maathai sin rörelse, *The Green Belt Movement*, en organisation som mobiliserade folket på det lokala planet för att plantera omkring 30 miljoner träd i Kenya. Geoffrey Dabelko berättar i tidskriften *Grist* att Green-Belt-rörelsen mobiliserat tusentals kvinnor och hjälpt dem att hävda sig själva, skaffa utbildning och t.o.m. ta del av familjeplaneringsåtgärder. Maathai blev invald i parlamentet 2002 och kort därefter av den nya regeringen utnämnd till biträdande miljöminister. (35)

Ledare för stora bolag börjar också bli engagerade. Ted Turner, CNN:s grundare, banade nya vägar för individuell välgörenhet när han 1997 tillkännagav att han skänkte 1 miljard dollar till FN för att stabilisera befolkningsutvecklingen, skydda miljön och tillhandahålla hälsovård. Han skapade FN-stiftelsen som ett redskap för att överföra resurserna. Turner skulle ha kunnat väntat till efter sin död med att lämna ett arv till jorden, men med tanke på den alarmerande situationen världen befinner sig i, hävdade han att miljardärerna måste ställa upp nu innan problemen blir ohanterbara. (36)

Turner påverkade utan tvivel Bill Gates, Microsofts grundare, liksom andra nybakade miljardärer. Gates har räddat miljontals liv då han, som världens rikaste person kanaliserat sin rikedom till en stiftelse och bestämt att dess uppgift är att förbättra hälsan i utvecklingsländerna, exempelvis genom en rad initiativ där både vaccinering av barn och kamp mot HIV-epidemin ingår. (37)

Bland de mera insiktsfulla politiska ledarna finns det en växande förståelse för att det inte längre går att fortsätta i samma gamla hjulspår, för om vi inte reagerar på hoten mot miljön från vår civilisation nu på 20-hundratalet, så får vi stora problem. Framtidsutsikten att allt fler stater kollapsar är ett växande hot i takt med att ökande vattenfattigdom, landbrist och epidemier som HIV, överväldigar länder på de lägre trappstegen i den globala ekonomiska rangordningen.

Du och jag

En av de frågor som jag ofta får när jag är ute och talar i olika länder är: "När vi nu har dessa miljöproblem i världen, har vi då någon chans att lösa dem?" Alltså: "Kan vi undvika ekonomisk nedgång och ett sammanbrott för civilisationen?" Mitt svar är alltid detsamma: "Det beror på dig och mig, på vad du och jag gör för att vända på de här trenderna. Det betyder att vi måste bli politiskt aktiva. Man kan inte rädda vår civilisation genom att bara titta på."

Vi har rört oss framåt mot denna nya värld så snabbt att vi ännu inte har fullt ut har förstått innebörden av det som sker. Det brukade vara så att omtanken om våra barn ledde till att vi försökte försäkra oss om deras hälsa och hälsovård och möjligheterna att ge dem den bästa möjliga utbildningen. Men om vi inte nu handlar snabbt för att vända på förfallet hos jordens ekologiska system för att utrota fattigdomen och för att stabilisera folkmängden kommer deras värld att präglas av ekonomisk nedgång och politiskt sönderfall. Idag när vi vill trygga våra barns framtid innebär det inte bara att investera i deras utbildning och hälsovård, utan också att investera i program för att vända trenderna som håller på att underminera deras framtid.

Som individer bör vi fortsätta vårt medlemskap i miljöorganisationer och folkrörelser. Vi bör utveckla systemen för återvinning på lokal nivå. Vi måste rösta med våra plånböcker. Om vi t.ex. köper el, som är märkt med ”Bra Miljöval”, hjälper det t.ex. till att inrikta investeringarna på förnybar energi. Vi måste göra alla de saker vi redan gör idag för att skydda miljön. Men detta är inte tillräckligt. Vi har hållit på med allt detta under de senaste 35 åren. Vi har utkämpat en hel del lokala strider och vunnit många av dem, men vi håller på att förlora kriget. De två överordnade utmaningarna är att omstrukturera skatterna och att omprioritera budgetposterna. Att rädda civilisationen innebär att man omstrukturerar ekonomin – det måste ske lika brådskande som om det vore krig. Det innebär att omstrukturera skatterna så att man förmår marknaderna att tala ekonomisk sanning. Och det innebär att prioritera om i budgeten för att sätta in resurserna där de behövs för att återskapa jorden, utplåna fattigdomen och stabilisera folkmängden. Skriv eller mejla till de folkvalda om behovet av skatteväxling för att skapa en ärlig marknad. Påminn dem om att företag som uteslöt utgifter ur sina bokslut föreföll att gå bra i det korta perspektivet, men kollapsade ändå på lång sikt.

Eller ännu hellre: Stäm möte med dem som du har röstat på, för att diskutera varför vi behöver höja miljöskatterna och sänka inkomstskatterna. Arbeta tillsammans med likasinnade vänner och bekanta för att uppnå detta mål. Gå samman i en delegation, som stämmer träff med de folkvalda. Du får mycket gärna ladda ner informationen om omstruktureringen av skatterna i det föregående kapitlet från vår webbsida och använda den i detta arbete. Om vi inte kan omstrukturera skattesystemet, för att göra det möjligt för marknaden att tala sanning, så kommer vi högst antagligen inte att klara att lösa problemen.

Tala om för dem du har röstat på att en värld som använder nästan tusen miljarder dollar (1000 000 000 000) om året till militära utgifter helt enkelt är i otakt med verkligheten i en situation där framtiden för vår civilisation står på spel. Fråga dem om 161 miljarder dollar är en orimlig utgift för att rädda civilisationen. Fråga dem om en omläggning av en sjättedel av världens militära budget till att rädda civilisationen är för mycket.

Om du tycker om att skriva, prova att skriva en insändare till tidningen på din ort om nödvändigheten att höja skatterna på verksamheter som är skadliga för miljön och att kompensera detta med att sänka inkomstskatten. Prova att skriva ett brev till chefredaktören eller ett öppet brev till allmänhetens spalt.

Organisera en brevskrivningskampanj och uppmana människor att ta kontakt med dem de har röstat på och ta kontakt med olika lokala media i denna fråga.

Slå ett slag för att inbegripa utrotning av hunger, familjeplanering och återplantering av skog i internationella biståndsprogram. Lobba för en höjning av denna typ av bistånd och en sänkning av de militära anslagen och framhåll att högteknologiska vapensystem är värdelösa när det gäller försvar mot de nya hoten mot vår civilisation. Någon måste tala på våra barns och barnbarns vägnar, därför att det är deras värld och deras framtid som är i farozonen.

Fördjupa dig i ekologiska frågor och öka dina kunskaper om vad som hände med tidigare civilisationer som också befann sig i ekologiska svårigheter – och hjälp dina vänner att bli kunnigare. I detta ämne rekommenderar jag boken ”*Collaps*” av Jared Diamond och ”*A Short History of Progress*” av Ronald Wright. För att förstå möjligheten att utrota fattigdomen bättre kan man läsa artikeln ”Can Extreme Poverty Be Eliminated?” av Jeffrey Sachs i september 2005-numret av ”*Scientific American*”. För att skapa sig en bild av vilken enorm potential det finns i att använda energi mera effektivt rekommenderar jag läsning av artikeln ”More Profit with Less Carbon” av Amory Lovins i samma nummer av tidskriften. (38)

Håll i minnet att även om situationen verkar vara väldigt krävande så finns det redan nu tecken på att den nya ekonomin växer fram på alla håll i världen. Man kan se vindkraftsparkerna i Europa som ett sådant tecken, den snabbt ökande mängden av elektriska hybridbilar i USA är ett annat, bergen i Syd Korea som återplanterats med skog är ett, familjeplaneringsprogrammen i Iran är ett annat, den imponerande utrotningen av fattigdom i Kina och solpanelerna på hustaken i Japan är ytterligare exempel.

Vad vi måste göra är alltså fullt möjligt att genomföra. Slå dig ner och gör en egen personlig plan och tidtabell för vad du själv vill bidra med för att förmå världen att växla spår, från det som leder till ekonomisk nedgång och över till ett annat som ger hållbara ekonomiska framsteg. Skissa en plan för det kommande året och de saker som du vill göra, på vilket sätt du hoppas att genomföra dem och med vem du kan samarbeta för att uppnå det enda mål som verkligen räknas – att skydda och bevara civilisationen. Skulle något annat kunna vara mera tillfredsställande?

Valet är vårt – ditt och mitt. Vi kan dröja kvar i gamla hjulspår (Plan A) och satsa på en ekonomi, som fortsätter att förstöra det naturliga system som bär upp den, ända tills denna ekonomi har förintat sig själv. Eller så kan vi gå in för Plan B och bli den generation som ändrade inriktning, och växlade över världen till rätt spår, nämligen hållbara framsteg. Valet kommer att göras av vår generation, men vara avgörande för livet på jorden under alla framtida generationer.

Noter till kapitel 13

1. United Nations, World Population Prospects: The 2004 Revision (New York: 2005).

2. 1998 data from U.N. Food and Agriculture Organization (FAO), *The State of Food Insecurity in the World 2000* (Rome: 2000); 2002 data from FAO, *The State of Food Insecurity in the World 2004* (Rome: 2004).
 3. Fund for Peace and the Carnegie Endowment for International Peace, "The Failed States Index," *Foreign Policy*, July/August 2005, pp. 56–65.
 4. Munich Re, *Topics Annual Review: Natural Catastrophes 2001* (Munich, Germany: 2002), pp. 16–17; "Katrina May Cost as Much as Four Years of War: Government Certain to Pay More than \$200 Billion Following Hurricane," *Associated Press*, 10 September 2005; P. J. Webster et al., "Changes in Tropical Cyclone Number, Duration, and Intensity in a Warming Environment," *Science*, vol. 309 (16 September 2005), pp. 1844–46.
 5. Centers for Disease Control and Prevention (CDC), "Heat-Related Deaths—Chicago, Illinois, 1996–2001, and United States, 1979–1999," *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 4 July 2003; estimate of deaths across Europe compiled in Janet Larsen, "Record Heat Wave in Europe Takes 35,000 Lives," *Eco-Economy Update* (Washington, DC: Earth Policy Institute, 9 October 2003), updated with Istituto Nazionale di Statistica, *Bilancio Demografico Nazionale: Anno 2003* (Rome: 15 July 2004).
 6. Silvia Aloisi, "Senegal Mulls 'Green Wall' to Stop Desert Advance," *Reuters*, 1 August 2005.
 7. Richard Black, "Arctic Ice 'Disappearing Quickly,'" *BBC News*, 28 September 2005; National Snow and Ice Data Center/University of Washington, "Sea Ice Decline Intensifies," press release (Boulder, CO: 28 September 2005); Steve Connor, "Global Warming 'Past the Point of No Return,'" *Independent* (London), 16 September 2005; R. Warrick et al., "Changes in Sea-Level," in J. T. Houghton et al., eds., *Climate Change, 1995: The Science of Climate Change* (Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1995), pp. 359–405, cited in Dorte Dahl-Jensen, "The Greenland Ice Sheet Reacts," *Science*, 21 July 2000, pp. 404–05.
 8. Jared Diamond, *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed* (New York: Penguin Group, 2005).
 9. Record oil prices in U.S. Department of Energy (DOE), Energy Information Administration, "This Week in Petroleum" press release, (Washington, DC: 28 September 2005).
- Noter till kapitel 13
10. Joseph Tainter, *The Collapse of Complex Societies* (Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1988).
 11. World Business Academy, "Interface's Ray Anderson: Mid-Course Correction," *Global Reconstruction*, vol. 19, issue 5 (2 June 2005); Ray Anderson, "A Call for Systemic Change," speech at the National Conference on Science, Policy, & the Environment: Education for a Secure and Sustainable Future, Washington, DC, 31 January 2003.
 12. For information on mobilization, see Francis Walton, *Miracle of World War II: How American Industry Made Victory Possible* (Macmillan: New York, 1956).
 13. Franklin Roosevelt, "State of the Union Address," 6 January 1942, at www.ibiblio.org/pha/7-2-188/188-35.html.
 14. Harold G. Vatter, *The US Economy in World War II* (New York: Columbia University Press, 1985), p. 13.
 15. Doris Kearns Goodwin, *No Ordinary Time—Franklin and Eleanor Roosevelt: The Home Front in World War II* (New York: Simon & Schuster, 1994), p. 316; "Point Rationing Comes of Age," *Business*

- Week, 19 February 1944.
16. "War Production—The Job 'That Couldn't Be Done,'" *Business Week*, 5 May 1945; Donald M. Nelsen, *Arsenal of Democracy: The Story of American War Production* (New York: Harcourt, Brace and Co., 1946), p. 243.
 17. Goodwin, *op. cit.* note 15.
 18. Sir Edward Grey quoted in Walton, *op. cit.* note 12.
 19. Jeffrey Sachs, "One Tenth of 1 Percent to Make the World Safer," *Washington Post*, 21 November 2001.
 20. See Table 7–1 and associated discussion in Chapter 7 for more information.
 21. *Ibid.*
 22. See Tables 7–1 and 8–1 and associated discussion for more information on basic social goals (Chapter 7) and earth restoration goals (Chapter 8).
 23. Table 13–2 compiled by Earth Policy Institute from Center for Arms Control and Non-Proliferation, "Highlights of Senate Armed Services Committee Action on the Fiscal Year 2006 Defense Authorization Bill (S. 1042)," factsheet, at www.armscontrolcenter.org/archives/001919.php, 22 July 2005; Christopher Hellman, "U.S. Military Budget is the World's Largest, and Still Growing," Center for Arms Control and Non-Proliferation, at www.armscontrolcenter.org/archives/001221.php, 7 February 2005, based on data from the International Institute for Strategic Studies and the U.S. Department of Defense; Elisabeth Sköns et al., "Military Expenditure," in *Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI Yearbook 2005: Armaments, Disarmament and International Security* (Oxford: Oxford University Press, 2005); U.S. Department of Defense, Office of the Under Secretary of Defense (Comptroller), *National Defense Budget Estimates for FY 2006* (Washington, DC: 2005); Eugene Carroll from Christopher Hellman, "Last of the Big Time Spenders: U.S. Military Budget Still the World's Largest and Growing," Center for Defense Information, at www.cdi.org/issues/wme/spendersFY03.html, 4 February 2002.
 24. For more information on tax restructuring, see Chapter 12.
 25. For more information on energy efficiency, see Chapter 10.
 26. Gordon Brown, "Marshall Plan for the Next 50 Years," *Washington Post*, 17 December 2001.
 27. Gerard Bon, "France's Chirac Backs Tax to Fight World Poverty," *Reuters*, 4 September 2002.
 28. "A Long Decade of Negotiations: The Difficult Birth of the Kyoto Protocol," *European Affairs*, summer 2002.
 29. J. Andrew Hoerner and Benoît Bosquet, *Environmental Tax Reform: The European Experience* (Washington, DC: Center for a Sustainable Economy, 2001), pp. 17–18.
 30. Ministry of Finance, Sweden, "The Budget for 2005: A Commitment to More Jobs and Increased Welfare," press release (Stockholm: 20 September 2004); Ministry of Finance, Sweden, "Taxation and the Environment," press release (Stockholm: 25 May 2005).
 31. Fred Pearce, "Cities Lead the Way to a Greener World," *New Scientist*, 4 June 2005; Office of the Mayor, Greg Nickels, Seattle, "U.S. Mayors' Climate Protection Agreement," at www.seattle.gov/mayor/climate, updated 3 October 2005.
 32. John Richardson, "States Poised to Set Limits on Emissions," *Portland Press Herald*, 21 September 2005; Kathy Belyeu, "States of Motion:

- Not Content to Wait for Federal Action, More U.S. States Act to Develop Renewable Energy,” Solar Today, May/June 2005.
33. Jared Diamond, “The Ends of the World as We Know Them,” New York Times, 1 January 2005; Diamond, op. cit. note 8.
34. Diamond, op. cit. note 8.
35. Geoffrey Dabelko, “Nobel of the Ball: Kenyan Eco-Activist Wangari Maathai Wins Nobel Peace Prize,” Grist Magazine, 8 October 2004.
36. For more information about the United Nations Foundation, see www.unfoundation.org.
37. For more information about the Bill & Melinda Gates Foundation, see www.gatesfoundation.org.
38. Diamond, op. cit. note 8; Ronald Wright, *A Short History of Progress* (New York: Carroll and Graf Publishers, 2005); Jeffrey Sachs, “Can Extreme Poverty Be Eliminated?” *Scientific American*, September 2005, pp. 56–65; Amory Lovins, “More Profit with Less Carbon,” *Scientific American*, September 2005, pp. 74–82.

**Översättarnas anm.: Jämför med*

"We told you to live to please God. He called you to his own kingdom and greatness."

1 Thess 2:11/12 (Worldwide English Bible, New Testament)

Copyright © by SOON Educational Publications

På svenska

1 Tess 2:12 "och vädjade till er att leva ett liv värdigt Gud, han som har kallat er till sitt rike och sin härlighet."

"A call to greatness" alluderar på detta bibelcitat tror vi, eller möjligen på Adlai Stevenssons bok med titeln: *Call to Greatness: a Survey of a Troubled World - and Heartening Testimony on Democracy's Power to Survive*. Harper & Brothers, New York 1954.